

Læknablaðið

THE ICELANDIC MEDICAL JOURNAL

Efnisyfirlit

Læknablaðið 87. árgangur 2001

Efnisskrá 2001

1. tbl. 2001

Listamaður mánaðarins: Jón Proppé	5
Ritstjórnargreinar: Sjálfsvíg unglunga:	
Óttar Guðmundsson	7
Að nota lyf þegar hætt er að reykja:	
Porsteinn Blöndal	11
Yfirlitsgrein. Greining á beinþynn- ingu meðal aldraðra: Gunnar Sig- urðsson	15
Orsakir langtímasykursteranotkunar á Íslandi og algengi forvarna gegn beinþynningu: Unnsteinn I. Júlíus- son, Friðrik Vagn Guðjónsson, Björn Guðbjörnsson	23
Gæðastjórn sýklalyfjagjafa á Sjúkra- húsi Reykjavíkur 1994-1997. Fjár- hagsleg áhrif: Inga S. Práinsdóttir, Smári Björgvinsson, Kristján Linnét, Anna Þórisdóttir, Bessi Jóhannesson, Haraldur Briem	33
Meðferð við tóbaksfíkn. Meðferðar- venjur heilsugæslulækna á Íslandi: Ásgeir R. Helgason, Pétur Heimis- son, Karl E. Lund	41
Af sjónarhóli stjórnar. Á morgni aldar: Sigurbjörn Sveinsson	48
Árshátíð LR	50
Einkavæðing. Landspítalinn hf.? Rætt við Þorkel Bjarnason: Anna Ólaf- sdóttir Björnsson	53
Einkarekstur er engin trygging fyrir hagræðingu. Rætt við Einar Oddsson: Anna Ólafsdóttir Björnsson	59
Smásjái	61
Fræðslusamtök um kynlíff og barn- eignir: Anna Ólafsdóttir Björnsson	62
Bráðvantar lækna til Palestínu. Rætt við Svein Rúnar Hauksson: Anna Ólafsdóttir Björnsson	68
Reyksíminn	71
Er ógn af erfðatækninni?: Örn Bjarnason	72
Íðorðasafn lækna 129. Ýmislegt smá- legt: Jóhann Heiðar Jóhannsson	77
Faraldsfræði 3. $p < 0,05!$ Orsakasam- band?: María Heimisdóttir	79
Broshornið 11. Með hellu og sjóveiki: Bjarni Jónasson	81
Lyfjamál 91	83
Læknadagar	84

Námskeið/fundir	92
Lausar stöður/styrkir	93
Ólafur P. Jónsson heiðursfélagi Svæf- inga- og gjörgæslulæknafélags Íslands	94
Fréttatilkynningar	94
Efnisyfirlit Læknablaðsins, 86. árg. 2000	1-8

2. tbl. 2001

Listamaður mánaðarins: Jón Proppé	101
Ritstjórnargreinar: Heilsugæsla á höfuðborgarsvæðinu í vanda:	
Emil L. Sigurðsson	103
Að flytja slæmar fréttir: Sigurður Björnsson	107
Ristilkrabbamein á Íslandi 1955-1989. Meinafræðileg athugun: Lárus Jónasson, Jónas Hallgrímsson, Ásgeir Theodórs, Þorvaldur Jóns- son, Jónas Magnússon, Jón Gunn- laugur Jónasson	111
Leit að stökkbreytingum í stjórnunar- geni sem ákvarðar þroska fitu- frumna hjá íslenskum börnum með offitu: Tómas Þór Ágústsson, Hákon Hákonarson, Ísleifur Ólaf- son, Gunnlaug Hjaltadóttir, Árni V. Þórsson	119
Samanburður á meðferð og horfum sjúklinga með bráða kransæðastíflu á Landspítala og Sjúkrahúsi Reykjavíkur árið 1996: Jón M. Kristjánsson, Karl Andersen	127
Doktorsvörn: Gunnar Jónasson	133
Af sjónarhóli stjórnar: Hugleiðingar um rekstrarform í heilbrigðisþjón- ustu á Íslandi: Eypór Björgvinsson	136
Viðræðulok LÍ og ÍE: Sigurbjörn Sveinsson	136
Tími til kominn. Félag kvenna í lækna- stétt. Rætt við Ólöfu Sigurðar- dóttur: Anna Ólafsdóttir Björnsson	139
Örar breytingar kalla á endurskoðun: Guðrún Agnarsdóttir	142
Úrskurður Síðanefndar Læknafélags Íslands	147
Sérfræðinám í Svíþjóð. Vænn kostur: Kristín Huld Haraldsdóttir, Tómas Guðbjartsson	160

Heilsugæslulækna og sjúklingatrygg- ing. Fyrirspurn FÍH og svar ráðuneytisins	167
Hóptrygging lækna: Guðmundur Helgi Þórðarson, Ísak G. Hall- grímsson, Guðmundur J. Elíasson	168
Smásjái	170
Frá stjórn Læknafélags Reykjavíkur	170
Vel heppnuð árshátíð LR: Ólafur Þór Ævarsson	171
Ályktun stjórnar LÍ frá 29. desember 2000	173
Frelsi til tjáningar og gjörða: Þor- valdur Veigar Guðmundsson	174
Íðorðapistill 130. Bioavailability: Jóhann Heiðar Jóhannsson	177
Faraldsfræði 4. Hvað er <i>confounding</i> ?: María Heimisdóttir	179
Broshornið 12. Af fordómum og pöddum: Bjarni Jónasson	181
Reglugerð um Orlofssjóð LÍ	183
Smásjái	183
Lyfjamál 92	185
Námskeið/fundir	186
Lausar stöður	187
Okkar á milli	189
Minnisblaðið	190

Fylgirit 41. Íðorðapistlar Lækna-
blaðsins 1-130: Jóhann Heiðar
Jóhannsson 1-164

3. tbl. 2001

Listamaður mánaðarins: Jón Proppé	197
Ritstjórnargreinar: Nýr stjórnunarstíll:	
Vilhjálmur Rafnsson	199
Örorka og öryrkjar: Matthías Halldórsson	201
Breytingar á algengi örorku á Íslandi 1976-1996: Sigurður Thorlacius, Sigurjón Stefánsson, Stefán Ólaf- son, Vilhjálmur Rafnsson	205
Þróun á meðferð og kostnaði góðkynja stækkunar hvekkis á Íslandi: Sigmar Jack, Guðmundur Geirsson	213
Ljósadlögum keilna í kaninum og marsvínum: Anna Möller, Þór Eysteinnsson	221
Doktorsvörn: Sigríður Þórdís Valtýs- dóttir	229
Af sjónarhóli stjórnar. Gagnagrunnur	

Helga á æðaskurðlækningasviði:	
Helgi H. Sigurðsson	232
Fulltrúi LÍ í stjórn Alþjóðafélags	
lækna: Anna Ólafsdóttir Björnsson	233
Enn eru steinar í götu kvenna:	
Ingibjörg Georgsdóttir	235
Réttindi erlendra lækna: Erlendir	
læknar á Íslandi: Anna Ólafsdóttir	
Björnsson	238
Háskólinn sér um próf erlendra	
lækna: Anna Ólafsdóttir Björnsson	240
Réttindi erlendra lækna í nokkrum	
ESB-löndum: Anna Ólafsdóttir	
Björnsson	240
Háloftaútkall: Hrafnkell Óskarsson	245
Lýðheilsa og leitarstarf	245
Ágreiningur um S-merkt lyf: Anna	
Ólafsdóttir Björnsson	247
Íðorðapistlar Læknablaðsins gefnir út	249
Framhaldsnám við Háskóla Íslands	249
Íðorðapistill 131. Complex: Jóhann	
Heiðar Jóhannsson	251
Faraldsfræði 5. Kerfisbundin skekkja:	
María Heimisdóttir	253
Broshornið 13. Af myndarlegum lækn-	
um og megrun: Bjarni Jónasson	255
Lyfjamál 93	256
Tilkynningar	259
Lausar stöður	261
Okkar á milli	265
Minnisblað	268
Styrkir	270

**Upplýsingabæklingur orlofsnefndar
læknafélaganna 1999** I-XII

4. tbl. 2001

Listamaður mánaðarins: Jón Proppé	277
Ritstjórnargreinar: Áfallastreita:	
Kristinn Tómasson	279
Höfum við sofnað á verðinum	
Pétur Pétursson	281
Um greiningu og meðferð áfalla-	
streitu: Guðfinnur P. Sigurfinns-	
son, Kristinn Tómasson	285
Hjáverkanir eftir mænumyndatöku	
af lendhrygg. Framskyggn athug-	
un á sjúklingum utan spítala: Örn	
Thorstensen, Gróa Þorsteinsdóttir,	
Halldór Benediktsson	293
Sjónarofskynjanir í kjölfar heilablóð-	
falls: Kristín Huld Haraldsdóttir,	
Kolbrún Benediksdóttir, Sigur-	
laug Sveinbjörnsdóttir	299
Ársþing Skurðlæknafélags Íslands og	
Svæfinga- og gjörgæslulæknafélags	

Íslands 5. og 6. apríl 2001: Dagskrá.	
Ágrip erinda og veggspjalda.	
Höfundaskrá	305
Af sjónarhóli stjórnar: Verður settur	
kvóti á fjölda sérfræðinga?: Hulda	
Hjartardóttir	334
Málþing um friðhelgi einkalífs og	
gagnagrunna á heilbrigðissviði	335
Viðhorfskönnun Gallups: Könnunin	
sem varð að karpi: Anna Ólafsdóttir	
Björnsson	337
Hárrétt ákvörðun að slíta viðræð-	
um. Rætt við Sigurbjörn Sveinsson:	
Anna Ólafsdóttir Björnsson	341
Deila um keisarans skegg. Rætt	
við Pál Magnússon: Anna Ólafsdóttir	
Björnsson	345
Varðar almannaheill. Rætt við	
Tómas Zoëga: Anna Ólafsdóttir	
Björnsson	349
Hver ræður spurningum og birt-	
ingu? Rætt við Þorlák Karlsson:	
Anna Ólafsdóttir Björnsson	353
Gráu svæðin. Rætt við Ólaf P.	
Harðarson: Anna Ólafsdóttir	
Björnsson	355
Læknar og stjórnun: Stofnun	
háskólasjúkrahúss krefst nýrra	
leiða í stjórnun. Rætt við Reyni	
Tómas Geirsson: Anna Ólafsdóttir	
Björnsson	361
Smásjá	368
Norræna læknaráðið. Stjórnarfundur	
í Stokkhólmi: Jón Snædal, Margrét	
Aðalsteinsdóttir	368
Smásjá	369
Íðorðasafn lækna 132. Hand-, foot-	
and mouth disease: Jóhann	
Heiðar Jóhannsson	371
Faraldsfræði 6. Faraldsfræði í dag.	
Áhætta: María Heimisdóttir	373
Broshornið 14. Af magnýli og sterum:	
Bjarni Jónasson	375
Tilkynningar	377
Lausar stöður	378
Styrkir	382
Námskeið/fundir	383
Okkar á milli	385
Minnisblað	386

5. tbl. 2001

Listamaður mánaðarins: Jón Proppé	393
Ritstjórnargreinar: Fósturgreining,	
fyrir hverja?: Hróðmar Helgason	395
Þróun fósturgreiningar: Hildur	
Harðardóttir	399

Ómskoðun við 18-20 vikur: Reynir	
Tómas Geirsson	403
Greining hjartasjúkdóma á fóstur-	
skeiði: Gunnlaugur Sigfússon	409
Ómskoðun fósturs við 11-13 vikur,	
hnakkabykktarmæling og líkinda-	
mat með tilliti til litningagalla og	
hjartagalla: Hildur Harðardóttir	415
Líkindamat með tilliti til litninga-	
galla fósturs eftir hnakkabykktar-	
mælingu: Kristín Rut Haraldsdóttir	422
Lífefnaskimur fyrir fósturgöllum –	
alfa-fetóprótín: Hulda Hjartardóttir	427
Lífefnaskimur fyrir fósturgöllum:	
Guðlaug Torfadóttir, Jón	
Jóhannes Jónsson	431
Samþætt líkindamat með tilliti til	
þrístæðu 21 byggt á lífefnaskimur	
móður og hnakkabykktarmælingu	
fósturs við 11-13 vikur: Hildur	
Harðardóttir	443
Legvatnsástunga og fylgjuvefssýni til	
greiningar á litningagerð fósturs:	
Hulda Hjartardóttir	447
Litningarannsóknir til fósturgrein-	
ingar: Jóhann Heiðar Jóhannsson	451
Hnakkabykktarmælingar fósturs hjá	
konum 35 ára og eldri. Niður-	
stöður frá 1.1.99-31.12.00: Hildur	
Harðardóttir	455
Ráðgjöf til foreldra um ómskoðanir	
í meðgöngu: María Hreinsdóttir	459
Fósturgreining. Siðfræði – sálgæsla:	
Ingileif Malmberg	465
Af sjónarhóli stjórnar: Alvarlegt	
ástand meðal unglækna: Jón M.	
Kristjánsson	468
Formannaráðstefna LÍ	469
Laða þarf unglækna að heimilislæk-	
ningum. Rætt við Steinunni Jónsdóttur:	
Anna Ólafsdóttir Björnsson	471
Gæði lækniþjónustu aukin með vefi	
um klínískar leiðbeiningar. Rætt	
við Sigurð Helgason: Anna Ólafsdóttir	
Björnsson	479
Siðferðislegar spurningar um rann-	
sóknir í þróunarlöndum: Anna	
Ólafsdóttir Björnsson	480
Baráttan fyrir ódýrum alnæmis-	
lyfjum í Afríku: Anna Ólafsdóttir	
Björnsson	482
Íðorðasafn lækna 133. Forvarnir:	
Jóhann Heiðar Jóhannsson	485
Faraldsfræði 7. Líkur og hlutfalls-	
líkur: María Heimisdóttir	487

Broshornið 15. Brottnir fingur og skornir: Bjarni Jónasson	489
Lyfjamál 94	491
Leyfisveitingar	492
Námskeið/styrkir	493
Lausar stöður	494
Okkar á milli	495
Minnisblaðið	498

6. tbl. 2001

Listamaður mánaðarins: Jón Proppé	505
Ritstjórnargreinar: Sjúkdómsgreining fyrr og nú. Tímalaus læknislist í stöðugri framþróun: Arnór Víkingsson	507
Tæknifrjógvanir á Íslandi. Þróun starfseminnar: Þórður Óskarsson	509
Arfbundin kólesterólhækkun. Yfirlit yfir stöðu þekkingar og árangur markvissrar leitar á Íslandi: Bolli Þórsson, Vilmundur Guðnason, Guðrún Þorvaldsdóttir, Gunnar Sigurðsson	513
Íslenskir sjúklingar með öndunarvél heima. Nýr meðferðarmöguleiki: Guðbrandur Kjartansson, Sóley Ingadóttir, Bryndís Halldórsdóttir, Alda Gunnarsdóttir, Gunnar Guðmundsson, Einar Örn Einarsson, Þórarinn Gíslason	521
Fræðigreinar íslenskra lækna í erlendum tímaritum	525
Lifrarfrumkrabbamein á Íslandi: Brynja Ragnarsdóttir, Jón Gunnlaugur Jónasson, Hrafn Tulinius, Sigurður Ólafsson	527
Við rúmstokkinn. Fimmtíu og fimm ára kona með sögu um riðsafrumuæðabólgu í átta mánuði og nú vaxandi kyngingarörðugleika og heilataugalömun: Brynjar Viðarsson, Kjartan B. Örvar, Eypór Björgvínsson, Bjarni A. Agnarsson, Friðbjörn Sigurðsson	533
Af sjónarhóli stjórnar: Af gagnagrunnum: Jón Snædal	540
Formannaráðstefna LÍ: Birna Þórðardóttir	541
Málþing lækna og lögmanna: Endurupptaka á Alþingi eina raunhæfa leiðin: Birna Þórðardóttir	542
Heimilislæknirinn og gagnagrunnurinn: Friðrik Vagn Guðjónsson	544
Læknar eru ekki einkynja. Rætt við Ingibjörgu Hinriksdóttur: Anna Ólafsdóttir Björnsson	549

Vel sótt málþing Félags kvenna í læknastétt á Íslandi: Anna Ólafsdóttir Björnsson	552
Framsækningar, ungar og í skemmtilegu starfi. Rætt við Huldu Maríu Einarisdóttur og Sigríði Björnsdóttur: Anna Ólafsdóttir Björnsson	554
Læknatalið, áminning	556
Forsíðumynd, leiðrétting	556
Ragnheiður Guðmundsdóttir heiðursfélagi FKLÍ: Anna Ólafsdóttir Björnsson	560
Heimilislæknar, út úr öngstrætinu! Pétur Pétursson	561
Gjaldskrá sem stýringartæki heilbrigðisyfirvalda: Guðmundur Pálsson	567
Fundur Comité Permanente í desember 2000 og apríl 2001: Katrín Fjeldsted	571
Fundur Alþjóðafélags lækna í Divonne-les Bains, Frakklandi: Jón Snædal, Sigurbjörn Sveinsson, Tómas Zoëga	575
Tæpitungulaust. Góði hirðirinn: Árni Björnsson	577
Klínískar leiðbeiningar 1. Neyðargetnaðarvörn	581
Íðorðasafn lækna 134. Vala: Jóhann Heiðar Jóhannsson	583
Faraldsfræði 8. Sjúklingasamburðarrannsóknir 1: María Heimisdóttir	585
Lyfjamál 95	586
Broshornið 16. Af sondu og brjóstamjólk: Bjarni Jónasson	587
Lausar stöður	588
Styrkir	589
Okkar á milli	592
Minnisblaðið	594

7./8. tbl. 2001

Listamaður mánaðarins: Jón Proppé	601
Ritstjórnargreinar: Að vera eða vera ekki í sumarfrí: Hannes Petersen	603
Er botnlangataka með kviðsjá betri en hefðbundin opin botnlangataka?: Tómas Guðbjartsson	605
Lifrarameinvörp frá krabbameini í ristli og endaþarmi. Yfirlitsgrein um skurðmeðferð: Tómas Guðbjartsson, Jónas Magnússon	609
Lifrarameinvörp eftir ristilkrabbamein. Tuttugu og átta ára gömul kona læknuð með endurteknu lifrarúrnámi. Sjúkratilfelli: Tómas Guðbjartsson, Nick Cariglia,	

Shreekrishna Datye, Jónas Magnússon	614
Algengi bráðaofnæmis og astma meðal íslenskra læknanema: Elín Bjarnadóttir, Davíð Gíslason, Þórarinn Gíslason	621
Bandvefsstofnfrumur. Yfirlitsgrein: Ólafur E. Sigurjónsson, Kristbjörn Orri Guðmundsson, Sveinn Guðmundsson	627
Meðganga og geislun. Fræðileg ábending: Ásmundur Brekkan, Sigurður M. Magnússon	635
Doktorsvörn: Aðalbjörn Þorsteinson	639
Móttaka nýkandídata: Ávarp Sigurbjörns Sveinssonar	640
Þrjátíu og fjögur luku embættisprófi í læknisfræði	640
Heitorð lækna	641
Ríkisendurskoðun birtir skýrslu um ferliverk: Anna Ólafsdóttir Björnsson	642
Móta þarf sess ferliverka í heilbrigðisþjónustunni. Rætt við Sigurð Þórðarson ríkisendurskoðanda: Anna Ólafsdóttir Björnsson	644
Læknar á Íslandi: Leiðrétting	645
Nýjar afsláttarreglur: Högni Óskarsson	647
Málþing lækna og lögmanna: Frelsi til rannsókna og persónuvernd: Jón Snædal	648
Mörk heimilda löggjafans: Björg Rúnarsdóttir	651
Tóbaksvarnir	662
Tæpitungulaust. Að tala skýrt: Árni Björnsson	663
Menningarheimar mætast	665
Íðorðasafn lækna 135. Tíðahvörf, tíðalok: Jóhann Heiðar Jóhannsson	667
Faraldsfræði 9. Sjúklingasamburðarrannsóknir II: María Heimisdóttir	669
Samstarfssamningur um lyfjarannsóknir	670
Læknadeild um aldamót	670
Broshornið 17. Af hafragraut og HÖKUM: Bjarni Jónasson	671
Úrskurður Síðanefndar Læknafélags Íslands	672
Úr erlendum læknablöðum	675
Lausar stöður	677
Okkar á milli	680
Minnisblaðið	682

9. tbl. 2001

Listamaður mánaðarins: Jón Proppé	689
Ritstjórnargreinar: Aldrei aftur Eldborg!: Guðrún Agnarsdóttir	691
Hlutverk innúðastera í meðferð langvinnra lungnateppusjúkdóma er að skýrast: Gunnar Guðmundsson	693
Þróun ofþyngdar og offitu meðal 45-64 ára Reykvíkinga á árunum 1975-1994: Hólmfríður Þorgeirsdóttir, Laufey Steingrímsdóttir, Örn Ólafsson, Vilmundur Guðnason	699
Leiðir mikilvægrar nýrrar þekkingar til lækna. Dæmið um <i>Helicobacter pylori</i> og sár í maga og skeifugörn: Auðbergur Jónsson, Peter Martin, Kirsti Rautanen, Arne Scheel Thomsen, Carl-Åke Hjalt, Göran Löfroth	707
Áhrif lýsisneyslu á bakteríuvöxt <i>in vivo</i> : Auður Þórisdóttir, Jón Reynir Sigurðsson, Helga Erlendsdóttir, Ingólfur Einarsson, Sigurður Guðmundsson, Eggert Gunnarsson, Ingibjörg Harðardóttir, Ásgeir Haraldsson	715
Fræðigreinar íslenskra lækna í erlendum tímaritum	718
Örorkumat fyrir og eftir gildistöku örorkumatsstaðals: Sigurður Thorlacius, Sigurjón Stefánsson, Haraldur Jóhannsson	721
Doktorsvörn: Sif Ormarsdóttir	725
Frá sjónarhóli stjórnar: Aðför að sjálfstæðum atvinnurekstri lækna: Sigurbjörn Sveinsson	728
Aðalfundur Læknafélags Íslands 12. og 13. október	729
Áminning frá Persónuvernd: Tilkynnið um vinnslu persónuupplýsinga!	729
Sameiginleg yfirlýsing stjórnar Læknafélags Íslands og Íslenskrar erfðagreiningar	731
Skotar framarlega í gerð klínískra leiðbeininga: Frá stýrihópi landlæknis um gerð klínískra leiðbeininga	733
Deilt um lóð undir lækningaminjasafn við Nesstofu: Pröstur Haraldsson	735
Ritfregn	738
Tæpitungulaust. Þegar krosstrén bregðast: Árni Björnsson	739

Ársskýrsla Leitarstöðvar Krabbameinsfélagsins	739
Íðorðasafn lækna 136. Fyrirspurnum svarað: Jóhann Heiðar Jóhannsson	741
Faraldsfræði 10. Sjúklingasamburðarrannsóknir III: María Heimisdóttir	743
Lyfjamál 96	745
Broshornið 18. Kynörvun og skotveiðar: Bjarni Jónasson	747
Leyfisveitingar	749
Umsögn stjórnar Siðfræðiráðs Læknafélags Íslands	751
Úr erlendum læknablöðum	753
Þing og ráðstefnur	754
Lausar stöður	755
Okkar á milli	761
Minnisblaðið	762

10. tbl. 2001

Listamaður mánaðarins: Jón Proppé	769
Ritstjórnargreinar: Ný heimsmynd í kjölfar árásanna í Bandaríkjunum: Hannes Stephensen	771
Endurlífgun utan sjúkrahúsa: Guðmundur Þorgeirsson	773
Viðhorf Íslendinga til framkvæmdar endurlífgunar utan sjúkrahúsa: Davíð O. Arnar, Sigfús Gizurarson, Jón Baldursson	777
Blóðsýkingar og aðrar ífarandi sveppasýkingar hjá börnum á Íslandi: Lena Rós Ásmundsdóttir, Þórólfur Guðnason, Fjalar Elvarsson, Helga Erlendsdóttir, Jóhann Heiðar Jóhannsson, Ingibjörg Hilmarsdóttir, Magnús Gottfréðsson	783
Hómócytein, fólát og kóbalamín í íslenskum konum og körlum: Elín Ólafsdóttir, Björk Snorraddóttir, Arndís Theodórs, Örn Ólafsson, Anna Helgadóttir, Vilmundur Guðnason	793
Algengar orsakir svefnröskunar hjá íslenskum börnum sem gangast undir svefnrannsókn: Hákon Hákonarson, Árni V. Þórsson	799
Persónugreining í gagnagrunni á heilbrigðisviði: Einar Árnason	807
Fræðigreinar íslenskra lækna í erlendum tímaritum	816
Af sjónarhóli stjórnar LR. Vetrarstarf Læknafélags Reykjavíkur 2001-2002: Ólafur Þór Ævarsson	820

Aðalfundur Læknafélags Íslands 12. og 13. október	821
Úttekt Ríkisendurskoðunar á launagreiðslum til lækna: Samskipti Ríkisendurskoðunar og Læknasetursins: Guðmundur Ingi Eyjólfsson	822
Bréf stjórnar LÍ vegna úttektar Ríkisendurskoðunar á launagreiðslum til lækna	823
Veruleg tilfærsla frá verktaka-greiðslum til fastra launa: Pröstur Haraldsson	825
Alþjóðlegt samstarf um farsóttaskráningu: Haraldur Briem	826
Vinnuverndarvikan 2001: Vinnuslys eru engin tilviljun	831
Vancouver-hópurinn lýsir áhyggjum af þrýstingi hagsmunaaðila á vísindamenn: Pröstur Haraldsson	833
Hinir gleymdu sjúkdómar: Frá Loftfélaginu	835
Þýskir þingmenn í heimsókn hjá Læknafélagi Íslands: Pröstur Haraldsson	838
Tæpitungulaust. Höfum við gengið til góðs?: Árni Björnsson	839
Aðalfundur Félags íslenskra heimilislækna	841
Íðorðasafn lækna 137. Sjúkraskrá: Jóhann Heiðar Jóhannsson	843
Faraldsfræði 11. Sjúklingasamburðarrannsóknir IV: María Heimisdóttir	845
Lyfjamál 97	847
Broshornið 19. Ferðaleiftur og leti: Bjarni Jónasson	849
Þing og ráðstefnur	850
Námskeið	851
Lausar stöður	854
Okkar á milli	857
Minnisblaðið	858

Fylgirit 42. Kerfisbundin leit að fósturgöllum snemma í meðgöngu. Vísindaleg þekking og mannleg viðhorf 1-76

11. tbl. 2001

Listamaður mánaðarins: Jón Proppé	865
Ritstjórnargreinar: Hryðjuverk með smitefnum og eiturefnum: Vilhjálmur Rafnsson	867
Pillan fertug: Reynir Tómas Geirsson	869

Meðfæddur IgA skortur: Guðmundur H. Jørgensen, Björn Rúnar Lúðvíksson	873	Viðtal við Sverri Bergmann formann læknaáðs LSH: Þröstur Haraldsson	933	Svefnraskanir og pH mælingar: Lúther Sigurðsson, Úlfur Agnarsson	994
Ómun af hælbeini sem skimpróf fyrir beinþynningu: Alfreð Harðarson, Ólafur S. Indriðason, Gunnar Sigurðsson	881	Stjórnarfundur Alþjóðafélags lækna í Ferney Voltaire: Jón G. Snædal, Sigurbjörn Sveinsson	935	Svar við athugasemd vegna vísindagreinar: Hákon Hákonarson, Árni Þórsson	995
Breytingar á tíðni kransæðasjúkdóma á Íslandi: Nikulás Sigfússon, Gunnar Sigurðsson, Uggi Agnarsson, Inga Ingibjörg Guðmundsdóttir, Ingibjörg Stefánsdóttir, Helgi Sigvaldason, Vilmundur Guðnason	889	Tilkynning frá sóttvarnalækni um bólusetningu gegn influensu	937	Af sjónarhóli stjórnar LÍ. Varað við samþykkt frumvarps ráðherra: Sigurður Kr. Pétursson	998
Mynd mánaðarins: Sleglahraðtakur snarlega stöðvaður af rafstuði frá ígræddu rafstuðstæki: Davíð O. Arnar, Guðrún Reimarsdóttir, Bjarni Torfason	898	Lyfseðlar fyrir lyf án markaðsleyfis Frá Lyfjastofnun	937	Árshátíð Læknafélags Reykjavíkur Læknafélögin mótmæla frumvarpi heilbrigðisráðherra: Þröstur Haraldsson	1000
Fræðigreinar íslenskra lækna í erlendum tímaritum	900	Tæpitungulaust. „Það skiptir mestu máli að maður græði á því“: Árni Björnsson	941	Málþing á aðalfundi LÍ: Einka-rekstur lækna hefur haldið uppi þjónustuginu: Þröstur Haraldsson	1003
Bréfaskipti: Læknaþlaðið vísindarit?: Lúther Sigurðsson, Úlfur Agnarsson	904	Íðorðasafn lækna 138. Fótaóeirð: Jóhann Heiðar Jóhannsson	943	Fjölmiðlaþjálfun lækna	1005
Svar við athugasemd vegna vísindagreinar: Hákon Hákonarson, Árni V. Þórsson	904	Faraldsfræði 12. Sjúklingasamburðarrannsóknir V. María Heimisdóttir	945	Hvar á að byggja?: Ólafur Örn Arnarson	1006
Frá ritstjórn	905	Lyfjamál 98	947	Klínískar leiðbeiningar: Greining og meðferð háþrýstings hjá öldruðum: Starfshópur landlæknis-embættisins	1007
Ritrýnar Læknaþlaðsins frá desember 1998 til desember 2000	907	Broshornið 20. Af barnleysi og veðhlaupahrossi: Bjarni Jónasson	949	Saga augnlækninga á Íslandi frá öndverðu til 1987: Kafli úr nýútkominni bók eftir Guðmund Björnsson	1011
Kostun, staða höfundar og ábyrgð: Ritstjórnargrein Vancouver-hópsins	908	Styrkir, Læknadagar, þing	950	Sjúkrahótel gæti leyst vandann: Ólafur Ólafsson	1015
Af sjónarhóli stjórnar LÍ. Um samskipti stjórnvalda og samtaka lækna: Sigurður Björnsson	912	Námskeið	951	Leiðbeiningar Læknafélags Íslands um samskipti lækna við framleiðendur og söluaðila lyfja og lækningatækja	1017
Aðalfundur Læknafélags Íslands: Hlúum að sérstöðu og sjálfsmynd lækna: Setningarræða Sigurbjörns Sveinssonar formanns LÍ	915	Lausar stöður	954	Athugasemd vegna greinar um lyfjakostnað landsmanna: Daníel Gunnarsson	1020
Yfirlýsing LÍ	917	Okkar á milli	957	Heilbrigðisáætlun til 2010 og raunveruleikinn: Ólafur Ólafsson	1021
Stríðsöxin grafin formlega í friði og spekt: Þröstur Haraldsson	919	Minnisþlaðið	958	Íðorðasafn lækna 139. Áverkastig: Jóhann Heiðar Jóhannsson	1023
Ályktanir aðalfundar LÍ	920	12. tbl. 2001		Faraldsfræði 13. Lýsandi rannsóknir I: María Heimisdóttir	1025
Málþing á aðalfundi LÍ: Starfs-umhverfi lækna breytist í takt við samfélagið: Þröstur Haraldsson	923	Listamaður mánaðarins: Jón Proppé	965	Samstarf um lungnamælingar	1026
Framtíð Landspítala háskólasjúkrahúss: Verður nýr spítali byggður upp við Hringbraut?	926	Ritstjórnargreinar: Samskipti lækna og lyfjafyrirtækja: Sigurbjörn Sveinsson	967	Alþjóðlegi alnæmisdagurinn: Kjör-ord dagsins: Snertir mig – en þig?	1027
Hröð uppbygging eða langlífur skammtímalausnir?	926	Lyfjaíðnaðurinn og læknisfræðin: Vilhjálmur Rafnsson	971	Lyfjamál 99	1027
Nýjan spítala þyrfti að reisa hratt.		Skyndidauði utan spítala á Reykjavíkursvæðinu árin 1987 til 1999 af öðrum ástæðum en hjarta-sjúkdómum: Sigurður Marelsson, Gestur Þorgeirsson	973	Broshornið 21. Af „sjúsum“ og blóðflæði: Bjarni Jónasson	1029
		Menntun, störf og tekjur þeirra sem urðu öryrkjar á Íslandi árið 1997: Sigurður Thorlacius, Sigurjón B. Stefánsson, Stefán Ólafsson	981	Læknadagar 2002	1030
		Hirschprungs sjúkdómur á Íslandi 1968-1998: Elísabet S. Guðmundsdóttir, Guðmundur Bjarnason, Jónas Magnússon	987	Þing, lausar stöður	1039
		Bjóðsjúgandi nagdýramaur leggst á fólk á Íslandi: Karl Skírnisson	991	Okkar á milli	1041
		Fræðigreinar íslenskra lækna í erlendum tímaritum	993	Minnisþlaðið	1042
		Bréfaskipti:			

Höfundaskrá 2001

A

Alda Gunnarsdóttir VI-521
Alfred Harðarson XI-881
Anna Helgadóttir X-793
Anna Möller III-221
Anna Ólafsdóttir Björnsson . . I-53, I-59,
I-62, I-68, II-139, III-233, III-238,
III-240, III-247, IV-337, IV-341, IV-345,
IV-349, IV-353, IV-355, IV-361, V-471,
V-479, V-480, V-482, VI-549, VI-552,
VI-554, VI-560, VII/VIII-642,
VII/VIII-644
Anna Þórisdóttir I-33
Arndís Theodórs X-793
Arne Scheel Thomsen IX-707
Arnór Víkingsson VI-507
Auðbergur Jónsson IX-707
Auður Þórisdóttir IX-715

Á

Árni Björnsson ... VI-577, VII/VIII-663,
IX-739, X-839, XI-941
Árni V. Þórsson ... II-119, X-799, XI-904,
XII-995
Ásgeir Haraldsson IX-715
Ásgeir R. Helgason I-41
Ásgeir Theodórs II-111
Ásmundur Brekkan VII/VIII-635

B

Bessi Jóhannesson I-33
Birna Þórðardóttir VI-541, 542
Bjarni A. Agnarsson VI-533
Bjarni Jónasson I-81, II-181, III-255,
IV-375, V-489, VI-587, VII/VIII-671,
IX-747, X-849, XI-949, XII-1029
Bjarni Torfason XI-898
Björg Rúnarsdóttir VII/VIII-651
Björk Snorradóttir X-793
Björn Guðbjörnsson I-23
Björn Rúnar Lúðvíksson XI-873
Bolli Þórsson VI-513
Bryndís Halldórsdóttir VI-521
Brynja Ragnarsdóttir VI-527
Brynjar Viðarsson VI-533

C

Carl-Åke Hjalt IX-707

D

Daníel Gunnarsson XII-1020
Davíð Gíslason VII/VIII-621
Davíð O. Arnar X-777, XI-898

E

Eggert Gunnarsson IX-715
Einar Árnason X-807
Einar Örn Einarsson VI-521
Elín Bjarnadóttir VII/VIII-621
Elín Ólafsdóttir X-793
Elísabet S. Guðmundsdóttir .. XII-987
Emil L. Sigurðsson II-103
Eypór Björgvinsson II-136, VI-533

F

Fjalar Elvarsson X-783
Friðbjörn Sigurðsson VI-533
Friðrik Vagn Guðjónsson I-23, VI-544

G

Gestur Þorgeirsson XII-973
Gróa Þorsteinsdóttir IV-293
Guðbrandur Kjartansson VI-521
Guðfinnur P. Sigurfinnsson IV-285
Guðlaug Torfadóttir V-431
Guðmundur Bjarnason XII-987
Guðmundur Björnsson XII-1011
Guðmundur J. Eliasson II-168
Guðmundur Ingi Eyjólfsson X-822
Guðmundur Geirsson III-213
Guðmundur H. Jørgensen XI-873
Guðmundur Pálsson VI-567
Guðmundur Þorgeirsson X-773
Guðmundur Helgi Þórðarson II-168
Guðrún Agnarsdóttir II-142, IX-691
Guðrún Reimarsdóttir XI-898
Guðrún Þorvaldsdóttir VI-513
Gunnar Guðmundsson .. IX-693, VI-521
Gunnar Sigurðsson I-15, VI-513,
XI-881, 889
Gunnlaug Hjaltadóttir II-119
Gunnlaugur Sigfússon V-409
Göran Löfroth IX-707

H

Halldór Benediktsson IV-293
Hannes Petersen VII/VIII-603
Hannes Stephensen X-771
Haraldur Briem I-33
Haraldur Jóhannsson IX-721
Hákon Hákonarson II-119, X-799,
XI-904, XII-995
Helga Erlendsdóttir IX-715, X-783
Helgi H. Sigurðsson III-232
Helgi Sigvaldason XI-889
Hildur Harðardóttir . .V-399, 415, 443, 455
Hólmfríður Þorgeirsdóttir IX-699
Hrafn Tulinius VI-527
Hrafnkell Óskarsson III-245
Hróðmar Helgason V-395

Hulda Hjartadóttir . .V-427, 447, IV-334
Högni Óskarsson VII/VIII-647

I

Inga Ingibjörg Guðmundsdóttir ..XI-889
Inga S. Þráinsdóttir, ... I-33
Ingibjörg Georgsdóttir III-235
Ingibjörg Harðardóttir IX-715
Ingibjörg Hilmarsdóttir X-783
Ingibjörg Stefánsdóttir XI-889
Ingileif Malmberg V-465
Ingólfur Einarsson IX-715

Í

Ísak G. Hallgrímsson II-168
Ísleifur Ólafsson II-119

J

Jóhann Heiðar Jóhannsson . . I-77, II-177,
III-251, IV-371, V-485, 451, VI-583,
VII/VIII-667, IX-741, X-783, 843,
XI-943, XII-1023
Jón Baldursson X-777
Jón Gunnlaugur Jónasson .II-111, VI-527
Jón Jóhannes Jónsson V-431
Jón M. Kristjánsson II-127, V-468
Jón Proppé . . I-5, II-101, III-197, IV-277,
V-393, VI-505, VII/VIII-601, IX-689,
X-769, XI-865, XII-965
Jón Reynir Sigurðsson IX-715
Jón G. Snædal IV-368, VI-540, 575,
VII/VIII-648, XI-935
Jónas Hallgrímsson, ... II-111
Jónas Magnússon II-111, VII/VIII 609, 614,
XII-987

K

Karl Andersen II-127
Karl E. Lund I-41
Karl Skírnisson XII-991
Katrín Fjeldsted VI-571
Kirsti Rautanen IX-707
Kjartan B. Örvar VI-533
Kolbrún Benediktsdóttir IV-299
Kristbjörn Orri Guðmundsson .... VII/
VIII-627
Kristinn Tómasson IV-279, IV-285
Kristín Huld Haraldsdóttir II-160,
IV-299, V-422
Kristján Linnét I-33

L

Laufey Steingrimsdóttir IX-699
Lárus Jónasson II-111
Lena Rós Ásmundsdóttir X-783
Lúther Sigurðsson XI-904, XII-994

M

Magnús Gottfreðsson X-783
 Margrét Aðalsteinsdóttir IV-368
 María Heimisdóttir I-79, II-179, III-253,
 IV-373, V-487, 459, VI-585, VII/VIII-669,
 IX-743, X-845, XI-945, XII-1025
 Matthías Halldórsson III-201

N

Nick Cariglia VII/VIII-614
 Nikulás Sigfússon XI-889

Ó

Ólafur Örn Arnarson XII-1006
 Ólafur S. Indriðason XI-881
 Ólafur Ólafsson XII-1015, 1021
 Ólafur E. Sigurjónsson VII/VIII-627
 Ólafur Þór Ævarsson II-171, X-820
 Óttar Guðmundsson I-7

P

Peter Martin IX-707
 Pétur Heimisson I-41
 Pétur Pétursson IV-281, VI-561

R

Reynir Tómas Geirsson . V-403, XI-869

S

Shreekrishna Datye VII/VIII-614

Sigfús Gizurarson X-777
 Sigmar Jack III-213
 Sigurbjörn Sveinsson I-48, II-136, VI-575,
 VII/VIII-640, IX-728, XI-915, 935,
 XII-967

Sigurður Björnsson II-107, XI-912
 Sigurður Guðmundsson IX-715
 Sigurður M. Magnússon VII/VIII-635
 Sigurður Marelsson XII-973
 Sigurður Ólafsson VI-527
 Sigurður Kr. Pétursson XII-998
 Sigurður Thorlacius III-205, IX-721,
 XII-981

Sigurjón B. Stefánsson XII-981
 Sigurjón Stefánsson III-205, IX-721
 Sigurlaug Sveinbjörnsdóttir IV-299
 Smári Björgvinsson I-33
 Sóley Ingadóttir VI-521
 Stefán Ólafsson III-205, XII-981
 Sveinn Guðmundsson ... VII/VIII-627

T

Tómas Þór Ágústsson II-119
 Tómas Guðbjartsson II-160, VII/VIII-609,
 614, 605
 Tómas Zoëga VI-575

U

Uggi Agnarsson XI-889
 Unnsteinn I. Júlíusson I-23

Ú

Úlfur Agnarsson XI-904, XII-994

V

Vilhjálmur Rafnsson III-199, 205, XI-867,
 XII-971
 Vilmundur Guðnason ... VI-513, IX-699,
 X-793, XI-889

Þ

Þorsteinn Blöndal I-11
 Þorvaldur Jónsson II-111
 Þorvaldur Veigar Guðmundsson ... II-174
 Þór Eysteinnsson III-221
 Þórarinn Gíslason .. VI-521, VII/VIII-621
 Þórður Óskarsson VI-509
 Þórólfur Guðnason X-783
 Þröstur Haraldsson .. IX-735, X-825, 833,
 838, XI-919, 923, 933, XII-1000, 1003

Ö

Örn Bjarnason I-72
 Örn Ólafsson IX-699, X-793
 Örn Thorstensen IV-293

Forsíðumyndir í Læknablaðinu 2001

1. tbl. Messíana Tómasdóttir:
Maður lifandi
2. tbl. Rúrí:
Glerregn
3. tbl. Ísleifur Konráðsson:
Réttir
4. tbl. Sigrún Eldjárn:
Samtal
5. tbl. Anna Hrefnudóttir:
Lítill stúlka
6. tbl. Hulda Hákon:
Hreinskilni
- 7./8. tbl. Berglind Björnsdóttir:
Geimferðin 2001
9. tbl. Arnar Herbertsson:
Draumar Freuds
10. tbl. Margrét Blöndal:
Svampur, blöðrur, vatn
11. tbl. Elsa Dóróthea Gísladóttir:
Sólsetra á milli
12. tbl. Alfreð Flóki:
Skugginn

Fylgirit Læknablaðsins 2001

Fylgirit 41, febrúar 2001

Íðorðapistlar Læknablaðsins 1-130 1-164

Fylgirit 42, október 2001

Kerfisbundin leit að fósturgöllum
snemma í meðgöngu. Vísindaleg
þekking og mannleg viðhorf 1-76